

6

Debat regeringsverklaring

Aan de orde is het **debat** over de **regeringsverklaring**.

De voorzitter:

Aan de orde is het debat over de regeringsverklaring. Ik nodig de heer Wilders van de PVV uit om zijn inbreng te geven.

De heer Wilders (PVV):

Mevrouw de voorzitter. Daar zitten ze dan, een aantal van de bewindslieden van het nieuwe kabinet.

De voorzitter:

Dat roept al meteen een interruptie op. De heer Paternotte, D66.

De heer Paternotte (D66):

Dat klopt. Ik had gehoopt dat de heer Wilders zou beginnen met excuses, maar hij begint aan een ander verhaal. Nog voor het aantreden van dit kabinet heeft de heer Wilders over de nieuwe minister van Justitie gezegd dat hij zich, omdat ze van Turkse afkomst is, zorgen maakt dat ze zijn beveiliging zou willen opheffen, omdat ze hem waarschijnlijk liever onder het gras ziet verdwijnen. Een compleet onzinnige, idiote suggestie. Ze heeft hem daarover gebeld. Mijn vraag is of hij inmiddels wel heeft teruggebeld en of hij excuses heeft gemaakt.

De heer Wilders (PVV):

Nou, excuses in geen honderdduizend jaar. Ik verwacht eerlijk gezegd excuses van de VVD. Dat zal ik zo ook benoemen. Behalve dat ze mij tien jaar lang via hun oud-minister Opstelten voor een tribunaal hebben gedaagd — dat herinnert u zich nog wel — hebben ze een moslimterrorist in hun midden opgenomen. Ze hebben daarna iemand die ook van Turkse afkomst is — dat is gewoon een feit; de minister is van Turkse afkomst — minister van Justitie gemaakt. Me dunkt dus dat ik volstrekt gelijk had met die tweet. U stelde nog een tweede vraag. Ik heb haar oproep inderdaad in eerste instantie niet beantwoord, want wat moet ik met een minister of een staatssecretaris — wat was ze in het vorige kabinet? — die gaat over klimaat? Op de dag dat ze beëdigd is, hebben we inderdaad een afspraak gemaakt voor deze week. Die komt er dus aan.

De heer Paternotte (D66):

Dat de heer Wilders al achttien jaar beveiligd moet worden, is natuurlijk een schande. Dat is verschrikkelijk. Maar hij zei, nog voor hij haar gesproken had, dat deze minister hem het liefst onder het gras ziet verdwijnen, puur en alleen omdat ze in Turkije is geboren. Ze is als kind gevlucht uit Turkije. Ze heeft gezegd dat ze zich meer gaat inzetten voor de beveiliging van politici. Hij beoordeelt haar puur en alleen op waar zij geboren is. Heeft de heer Wilders ook maar enige onderbouwing voor de suggestie dat zij hem

het liefst onder het gras zou zien verdwijnen? Die heb ik net namelijk niet gehoord.

De heer Wilders (PVV):

Nou, ik heb het over "ze" gehad. "Ze" zien mij het liefste onder het tapijt verdwijnen. Daar bedoel ik de VVD mee, de partij waarvoor zij minister van Justitie is geworden. Ik had daar inderdaad een hele goede reden voor, die ik ook dadelijk in mijn termijn zal noemen. Want diezelfde VVD probeert mij constant, vanaf dag één, kapot te maken. Dat hebben ze met een proces gedaan. Ik heb tien jaar lang ten onrechte voor de rechter gestaan. Een minister van diezelfde VVD en zijn ambtenaren hebben informatie aan het Openbaar Ministerie gegeven, in strijd met alle regels. We hebben een moslimterrorist — ik zal daar zo dadelijk uitgebreid op ingaan — die adviseur van de VVD is geworden en lid is van een organisatie die onder andere mij wilde vermoorden. Hoort u wat ik zeg: lid van een organisatie die mij wilde vermoorden, de Hofstadgroep. Dat lid is nu adviseur van de VVD. En dan hebben we een minister met een dubbele nationaliteit, ook de Turkse. Me dunkt dat ik me daar zorgen over maak.

De voorzitter:

De heer Paternotte.

De heer Wilders (PVV):

En ik doe dat iedere dag opnieuw.

De heer Paternotte (D66):

Het enige wat hieruit duidelijk wordt, is dat, als je niet in Nederland bent geboren, maar bijvoorbeeld in Turkije, je het voor de heer Wilders nooit goed kunt doen. We hebben het hier over een minister die als klein kind is gevlucht uit Turkije, die in Turkse kranten is aangevallen op haar standpunt over de Armeense genocide, die zich altijd heeft ingezet voor de veiligheid van anderen en nu al heeft gezegd dat meer te gaan doen. En dan zegt de heer Wilders: ze zien me het liefste onder het gras verdwijnen. Ofwel, ze zien me het liefste doodgaan. Hij kan die stelling op geen enkele manier onderbouwen. Het is een compleet onzinnige suggestie. We kunnen elkaar op deze manier benaderen, maar het heeft alleen maar zin als we naar ideeën en inhoud kijken, desnoods maak je opmerkingen over hoe mensen eruitzien, maar het is niet zinvol om dit soort bizarre suggesties te doen, puur en alleen op basis van waar mensen vandaan komen.

De heer Wilders (PVV):

Was het maar waar dat het bizar is. Het is helaas de realiteit. Ze is lid van een partij die een moslimterrorist, die is veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf, in dienst heeft genomen. Het zal je maar gebeuren. Het gaat om een lid van een organisatie die Theo van Gogh heeft vermoord, die mij wilde vermoorden, die Ayaan Hirsi Ali wilde vermoorden. Dat is u niet overkomen. Dat is mij overkomen! Tot op de dag van vandaag heb ik daar last van. Vindt u het gek dat ik een opmerking maak als zo iemand wordt benoemd en mij daarover niets wordt verteld? Natuurlijk is dat zo. Als mevrouw Yeşilgöz haar Turkse nationaliteit had ingeleverd, had ik daar geen probleem mee gehad. Waarom heeft

zij dat niet gedaan, in hemelsnaam? Volgens mij kunnen Turken hun dubbele nationaliteit inleveren. Dat had ze moeten doen. Ik heb een probleem met die dubbele nationaliteit, niet met haar afkomst. Ik vind het schandelijk dat ze haar dubbele nationaliteit niet heeft ingeleverd.

Mevrouw **Hermans** (VVD):

De veiligheidssituatie van de heer Wilders is verschrikkelijk. Er is niemand in deze Kamer, niemand in het kabinet, die daar op enig moment van de dag aan twijfelt. Het gaat hier over de suggestie die u heeft gewekt op het moment dat u die tweet stuurde, dat de achtergrond van onze minister van Justitie en Veiligheid zou samenhangen met het feit dat zij daar geen belang aan zou hechten en dat zij dat niet de allerhoogste prioriteit zou geven. Het gaat om de suggestie dat u haar achtergrond daaraan koppelt. De enige vraag die ik u hier vandaag stel, is waarom u haar niet heeft teruggebeld.

De heer **Wilders** (PVV):

Dat heb ik net gezegd. Je moet ook wel een beetje luisteren. We zitten pas aan het begin van het debat. Ik heb gezegd dat toen zij belde of tweette, weet ik wat het was, of appte, sorry, zij staatssecretaris voor Klimaat was. Wat moet ik met een staatssecretaris voor Klimaat, die daar helemaal niet over gaat? Op het moment dat zij maandag beëdigd werd, heeft ze gebeld om een afspraak te maken en die is toen gemaakt, zoals het hoort. We zullen het zien. Ik heb weinig hoop dat dat een mooi gesprek wordt, maar ik ga er wel heen.

Mevrouw **Hermans** (VVD):

Als u niet de moeite wilt nemen om iemand terug te bellen, die vanwege haar functie op dat moment daar niets mee te maken heeft, waar haalt u dan het idee vandaan om wel over de toekomstige functie van mevrouw Yeşilgöz te twitteren? Mijn vraag aan de heer Wilders blijft van kracht: waarom heeft u wel het lef om zo'n ongelooflijke, beneden alle peil verwerpelijke tweet te sturen, maar heeft u niet het lef om mevrouw Yeşilgöz daarover terug te bellen? Dat is volgens mij hoe we in dit land met elkaar omgaan en hoe we hier in de politiek met elkaar omgaan: als je elkaar ergens op aanvalt en iemand heeft het lef om u te bellen en daarover het gesprek te willen aangaan, dat u dan het lef heeft om de telefoon aan te nemen of ten minste terug te bellen.

(Geroffel op de bankjes)

De heer **Wilders** (PVV):

Ik heb deze vraag al drie keer beantwoord. Ik wil het graag nog een keer doen. Ik sta achter iedere letter van mijn tweet, vanwege wat die partij van u mij allemaal heeft aangedaan. Ik ga daar zo nog uitgebreid op in. Daarom heb ik dat gedaan. Natuurlijk is de afspraak uiteindelijk gemaakt, alleen niet toen ze nog minister van Milieu was. Op de dag dat ze is beëdigd heeft zij mijn secretaresse gebeld voor een afspraak. Die is gemaakt voor deze week, dus u blaast een hoop, maar het is om niets.

De heer **Pieter Heerma** (CDA):

Dat laatste is sowieso niet waar. De heer Wilders kiest ervoor om een beoogd minister van Justitie, vanwege haar geboorteland, weg te zetten als iemand die hem het liefst onder de zoden zou laten verdwijnen. Vervolgens is daar contact over opgenomen, waarschijnlijk om de heer Wilders te verzekeren dat er niets aan zijn beveiliging gaat veranderen en dat hij zich geen zorgen hoeft te maken. Hij weigert daarover contact met een smoesje. Eigenlijk maakt hij het debat hiermee nog erger, want hij zegt niet alleen voor zijn veiligheid te vrezen, omdat de minister die erover gaat in Turkije geboren is, maar omdat de VVD hem het liefste onder de zoden ziet verdwijnen. Daarmee speelt hij toe dat een politieke partij in dit huis hem vermoord zou willen hebben. Dat kan echt niet. Beide opmerkingen, beide toespelingen zijn walgelijk. Dat de heer Wilders zich zorgen maakt over zijn veiligheid, is helaas terecht. Dat weten we allemaal al jaren. Maar er wordt ook altijd serieus werk van gemaakt door de regering. Nu hij wel het gesprek aangaat en in dat gesprek ervan overtuigd raakt dat er niets in gaat veranderen en dat zijn veiligheid door de regering gewaarborgd blijft, zoals dat de afgelopen jaren is gebeurd, is hij dan bereid om beide uitspraken terug te nemen?

De heer **Wilders** (PVV):

Voorzitter, ik neem helemaal geen enkele uitspraak die ik ooit heb gedaan, terug. Het is totaal onzinnig om met mij het debat aan te gaan om vervolgens uitspraken terug te nemen. Ik sta achter mijn uitspraken. Dat blijf ik staan, altijd.

De heer **Pieter Heerma** (CDA):

Op het moment dat blijkt dat zowel de toespeling op de afkomst van de minister als de toespelingen die gemaakt zijn over de intenties van de VVD niet waar blijken te zijn, blijft hij toch achter zijn uitspraken staan?

De heer **Wilders** (PVV):

Ik vertrouw de VVD voor geen cent, voor geen millimeter. Nogmaals, ze hebben mij voor de rechter gedaagd. De minister van de VVD, de heer Opstelten, heeft ervoor gezorgd, dat ik tien jaar lang niet altijd hier kon zijn, maar dat ik in de rechtbank moest zijn voor uitspraken waar ik trouwens meestal, op één na, voor ben vrijgesproken. Iedere keer opnieuw. Dat is een. Twee. Ze hebben in hun midden een moslimterrorist opgenomen. Ik kom er zo uitgebreid over te spreken. Een adviseur van Rutte, een adviseur van de VVD. Het is een veroordeelde terrorist, wier organisatie mij wilde vermoorden. Mij is nooit verteld dat die bij de VVD zat en wellicht in dit gebouw rondliep. Nooit iets over gehoord! Vindt u het gek dat ik mij zorgen maak? En daarna komt er een minister die een dubbele nationaliteit heeft, die ze kan inleveren maar dat niet doet. Dan zit het mij tot hier en ik neem daar niets van terug.

De heer **Pieter Heerma** (CDA):

De heer Wilders haalt er allerlei argumenten bij. Dat doet hij, denk ik, omdat hij voelt dat zijn hoofdverhaal kant noch wal raakt. Zelfs als in een gesprek duidelijk wordt dat zijn zorgen over zijn veiligheid niet terecht zijn en dat de toespelingen die hij maakt niet terecht zijn, is de heer Wilders niet bereid om zijn woorden terug te nemen. Dat zegt helaas meer over de heer Wilders dan over het kabinet.

De heer **Wilders** (PVV):

Nee hoor, voorzitter. Gelukkig is het niet zo, want ik gun het u niet. Maar je zou maar achttien jaar lang je vrijheid kwijt zijn. Als je achttien jaar lang per dag ongeveer tien tot twintig doodsb bedreigingen uit de wereld krijgt, als je achttien jaar lang je vrijheid kwijt bent, dan praat je niet zo gemakkelijk over wat u zegt. Ik maak me er oprechte zorgen over. Er heeft hier verdomme een moslimterrorist rondgelopen en loopt hier misschien nog steeds rond, die veroordeeld is en wier organisatie mij wilde vermoorden. Wat dacht u daarvan?

De heer **Van Haga** (Groep Van Haga):

Ik had me in het kader van het nieuwe elan eigenlijk iets anders voorgesteld van het begin van dit debat. Dit lijkt toch een beetje een geënceneerde afleidingsmanoeuvre. Dat vind ik jammer, want ik ging er juist een beetje van uit dat we positief zouden gaan doen. Blijkbaar niet. Maar goed, de heer Wilders en ik komen alle twee uit de VVD. De VVD is een soort incubator geworden van goede partijen. Laten we het gewoon weer over de inhoud hebben. Als je het verkiezingsprogramma van de VVD leest, dan zie je allemaal mooie dingen. De middeninkomens gaan erop vooruit, werkenden en ondernemers: iedereen gaat erop vooruit. Er komen lagere belastingen. En wat staat er in het regeerakkoord? Eigenlijk wordt alles slechter. We gaan ongelimiteerd geld uitgeven, de koopkracht wordt er niet beter van en voor ouderen wordt het gewoon een regelrechte hel. Bent u niet ongelooflijk blij dat u dit verkiezingsprogramma, net als ik, nooit meer hoeft te verdedigen en dat u dit regeerakkoord ook niet hoeft te verdedigen?

De heer **Wilders** (PVV):

Ik ben inderdaad ongelofelijk blij dat ik het nu kan gaan afkraken.

De **voorzitter**:

Excuus. Ik zie de heer Segers nog even staan.

De heer **Segers** (ChristenUnie):

In een rechtsstaat gaat de rechter over uitspraken, onder andere van de heer Wilders, wat tot een veroordeling heeft geleid. Dat is geen politieke uitspraak. Dat is een rechterlijke uitspraak. Maar in een rechtsstaat is het een erekwestie om een politicus die bedreigd wordt, te beschermen. Volgens mij vindt iedereen hier in deze zaal het een erekwestie dat de heer Wilders gewoon vrij en veilig kan leven en kan zeggen wat hij wil. Des te teleurstellender is het dan dat het zo hard de andere kant op gaat en dat er zo'n beschuldiging komt. Zo persoonlijk. Zo richting een partij en zo over motieven en intenties, waarvan je enig inzicht in hoofden moet hebben, wil je daar bij kunnen komen. Is er ooit een aanwijsbare reden geweest dat de heer Wilders heeft getwijfeld aan de inzet om hem te beveiligen? Heeft hij ooit een aanwijzing gegeven? Heeft hij ooit een signaal gegeven over zijn eigen veiligheid, dat niet is opgepakt? Is er een reden waarmee hij kan onderbouwen dat er hier een partij is die hem onder de zoden wil hebben?

De heer **Wilders** (PVV):

Over uw eerste vraag ga ik echt niks antwoorden. Dan zou ik mijn eigen veiligheid ... Ik ga niets zeggen over de vraag wanneer ik mij onveilig voelde, en of dat politiek of anderszins zo was. Daarover ga ik echt helemaal niets zeggen.

De heer **Segers** (ChristenUnie):

Ik vraag u om uw bewering dat er hier een partij is die u alleen maar onder de zoden wil hebben, te onderbouwen. Dat is wat ik u vraag. U heeft een hele boude uitspraak gedaan.

De heer **Wilders** (PVV):

Dat heb ik al vier keer uitgelegd.

De heer **Segers** (ChristenUnie):

U moet onderbouwen dat er hier een partij zou zijn die alleen maar het doel heeft ... Dat is zo ontzettend boude.

De **voorzitter**:

Dank u wel. De heer Wilders.

De heer **Wilders** (PVV):

Voorzitter, het spijt me echt. Ik snap dat alle coalitiepartners zijn geweest. De afspraak was dat de heer Segers dan ook nog een keer moest komen, maar ik ga daardoor niet mijn verhaal vier keer herhalen. Ik heb het antwoord op die vraag al vier keer gegeven.

De heer **Segers** (ChristenUnie):

Ik vind het zo teleurstellend dat de heer Wilders ruzie maakt met de verkeerde mensen. Wij staan hier voor een democratische rechtsstaat, waarin je scheiding van machten hebt en waarin je vrijheid verdedigt, ook van degenen die het niet met je eens zijn. Dan kun je heel scherp het debat gaan voeren. Dat gaat de heer Wilders zo doen. Hij zegt: kom toch aan, ik ga het voorgenomen beleid van dit kabinet afkraken. Prima, dat mag hij allemaal doen. Maar er zijn grenzen in de democratische rechtsstaat. Er zijn ook fatsoensgrenzen. Die veiligheid is van ons allemaal. Die vrijheid is van ons allemaal. Daar staan we allemaal voor. Ik begrijp gewoon oprecht niet dat de heer Wilders ruzie maakt met de verkeerde mensen, met de minister van Justitie, die zelf weet wat het is om tegenover vijanden te staan die zich islamist of jihadist noemen, en die zelf weet waar het gevaar vandaan komt. Maak alsjeblieft ruzie met de juiste mensen en niet met de verkeerde mensen.

De heer **Wilders** (PVV):

Weet je wanneer je een grens overgaat? Dat is als je een lid van de Hofstadgroep als adviseur van je partij opneemt, wat de VVD heeft gedaan. Soumaya Sahla is een veroordeeld terrorist. Ik ga daarover zo uitgebreid spreken. Dat is iemand die de rechtsstaat omver wilde gooien. Iemand die gearresteerd is met een mitrailleur en een revolver bij zich. Iemand die veroordeeld is voor het bij zich hebben van een mitrailleur, een automatisch pistool, en een revolver. Iemand die op straat gearresteerd is met Nouredine el F,

die op weg was naar Ayaan Hirsi Ali en ondergetekende, om ons van kant te maken. Om die adviseur te maken van de minister-president en van de VVD, dát is een grens overgaan.

De voorzitter:

Er is nog een interruptie van de heer Eerdmans, JA21.

De heer Eerdmans (JA21):

Ik hoef eigenlijk geen antwoord te hebben. Het gaat mij meer om dit laatste punt. Ik heb dat ook met stijgende verbazing gezien. Ik heb zelf ook met de Hofstadgroep te maken gehad, helaas. Ik weet wat daarmee beoogd werd. Ik heb er ook echt met grote ergernis kennis van genomen dat zoiets gebeurt zonder medeweten van de heer Wilders. Wij wilden daarover als Tweede Kamer geen debat, omdat er werd gezegd: dat blijft achter de schermen en dat moeten we niet hier in de publieke arena bespreken. Maar hoe kan het inderdaad dat een veroordeeld terrorist komt werken in de Kamer en dat in dit geval de heer Wilders daar niet van op de hoogte is gesteld? Ik kijk hierbij ook naar de minister-president. Ik kijk naar de VVD. Het is toch werkelijk ongelooflijk dat de heer Wilders hier op kantoordagen mevrouw Soumaya S. in de ogen moet kijken en dat hij daar niet op voorbereid was? Ik vind dit een nalatigheid van de Tweede Kamer.

De voorzitter:

Volgens mij is dit geen vraag aan de heer Wilders, maar wel aan de Kamer.

De heer Eerdmans (JA21):

Misschien is het ook een vraag aan u, voorzitter. Misschien is het wel iets om mee te nemen, dat we dat niet moeten doen in dit huis, op deze manier.

De voorzitter:

Volgens mij is dit een vraag die gericht is aan de minister-president.

De heer Wilders (PVV):

De heer Eerdmans heeft wel gelijk. Volgens mij wist u het ook niet, voorzitter. Mijn beveiliging wist het ook niet. Het is een grof schandaal.

Goed, ik begin met mijn verhaal. Ik sprak al over de bewindslieden van het nieuwe kabinet. Het is het ideologisch meest linkse kabinet sinds Den Uyl, met activistische D66'ers en links-liberale VVD'ers die zich hard gaan maken voor nog meer Europese Unie, nog meer belastingen, nog meer klimaatgekkigheid en nog meer migratie. Het is ook het meest onbeschofte kabinet sinds Den Uyl. 60 miljard euro uitgeven aan stikstof en klimaat, en ondertussen onze gepensioneerden €1.000 afpakken, is ronduit schandalig. De mensen in Groningen publiekelijk vernederen door ze half bedelend in de rij te laten staan voor een subsidie om hun huis te versterken en daar ondertussen toch weer extra gas gaan boren voor Duitsland, is onbetrouwbare en vuile politiek.

Voorzitter. Dit kabinet neemt afscheid van de middenklasse van Nederland, maar ook van de mensen die het al moeilijk hebben, van de AOW'ers. Iedereen is de klos. Iedereen levert in en gaat er in koopkracht op achteruit. Ooit was de hardwerkende middenklasse heilig voor de VVD, en werden ze de ruggengraat van samenleving genoemd. Inmiddels worden ze net als de rest van Nederland als voetveeg behandeld en als citroenen uitgeperst. Onbetaalbare energierekeningen, de op een na hoogste benzineprijs ter wereld, een torenhoge inflatie, steeds duurder wordende boodschappen: mensen krijgen het allemaal voor hun kiezen.

En alsof dat nog niet genoeg is, zegt Rutte-IV: "Weet je wat, we doen er ook nog een verhoging van de vliegtaks bij, en een verhoging van de tabaksaccijnzen. We komen met een suikertaks en een kilometerheffing. En o ja, en komen ook nog Europese belastingen bij, want Sigrid is nu de baas." Forse lastenverhogingen: het is het verraad van Nederland. Ik zal, iedere dag opnieuw, mijn stinkende best doen om ervoor te zorgen dat dit kabinet zo snel mogelijk weer opkrast en van het politieke toneel verdwijnt.

Ik doe dat met open vizier. U weet dus precies wat u aan mij heeft. Dat geldt niet voor de man die zich weer premier mag noemen, Mark Rutte. Wees gewaarschuwd, zeg ik tegen de nieuwe bewindslieden, ook degenen die hier vandaag niet zijn. Zolang alles politiek goed met u gaat, zult u niet zo veel last van Rutte hebben. Maar komt u in de politieke problemen, dan verandert dat. Hij duikt dan eerst zolang mogelijk weg, en zijn geheugen en actieve herinneringen beginnen steeds meer te haperen, tot het echt niet meer anders kan. Dan slaat hij, meestal hier in de zaal, zijn linkerarm vriendschappelijk om u heen, om u vervolgens met zijn rechterarm het ravijn in te duwen. Velen zijn u al voorgedaan, en liggen inmiddels op het politieke kerkhof. Ik wens u veel plezier toe in uw nieuwe baan.

Mevrouw de voorzitter. Ik sta hier namens meer dan 1 miljoen mensen die op de PVV hebben gestemd, omdat ze een beter Nederland willen. Ik kom op voor de gewone man en vrouw die het allemaal niet voor niks krijgen in het leven, die een land voor hun ogen hebben zien verloederen en veranderen in één grote achterstandswijk. Zij moeten steeds meer gaan betalen voor alles en krijgen daar steeds minder voor. Ze snappen niets, maar dan ook helemaal niets van de keuzes en prioriteiten van politiek Den Haag.

Ze vinden het onbegrijpelijk dat de man, die ze zo wantrouwen, die sloper des vaderlands, die nationale leugenaar, Mark Rutte, opnieuw premier is geworden, nadat hij eerder was afgetreden. Ze snappen er ook helemaal niets van dat Sigrid Kaag, die vorig jaar zelfs twee keer is afgetreden, een keer vanwege het toeslagenschandaal en een keer vanwege Afghanistan, gewoon weer in vak-K zit en niet bij het UWV voor een omscholingscursus. Ze is nu zelfs minister van Financiën geworden, en de enigen die daar echt blij van worden, zijn de eerder door haar gefinancierde Palestijnse terroristen uit het Midden-Oosten. En wat te denken van de eerste klas faalhaas, mevrouw Ollongren, die de crisis op de woningmarkt alleen maar verergerde, die de notitie "Omtzigt, functie elders" wereldkundig maakte en het verschil tussen een sergeant en een majoor niet eens kent, maar toch tot minister van Defensie is gebombardeerd. Ik hoop maar dat iemand haar op tijd vertelt dat Oekraïne geen NAVO-lid is en Poetin niet de president van Luxemburg.

burg. En wat te denken van de VVD'er Harbers, die als staatssecretaris is afgetreden, omdat hij de Kamer had voorgelogen over asielcriminaliteit? Hij is nu bevorderd tot minister van Infrastructuur en Waterstaat. Liegen loont bij de VVD.

Dan de bewindslieden met een dubbele nationaliteit — we hadden het er net al even over — onder wie de VVD'er Yeşilgöz op Justitie met de Turkse nationaliteit. Het was nota bene VVD-Kamerlid Mark Rutte dat er in 2007 schande van sprak dat de Partij van de Arbeid-staatssecretaris Albayrak in het kabinet Balkenende IV haar Turkse nationaliteit niet had ingeleverd. Rutte stond daar aan de interruptiemicrofoon Balkenende de les te lezen en vroeg hem waarom Albayrak haar nationaliteit niet had ingeleverd. Nu het een VVD'er betreft, een VVD-minister, is het ineens geen probleem meer. Wat een hypocrisie.

De voorzitter:

Een interruptie van de heer Azarkan, DENK.

De heer Azarkan (DENK):

Wat is het probleem volgens de heer Wilders van een dubbele nationaliteit?

De heer Wilders (PVV):

Het gaat ons om politieke functies. Wij willen geen mensen met een dubbele nationaliteit in een politieke functie, Eerste Kamer, Tweede Kamer, noem maar op, omdat dat de schijn van dubbele loyaliteit met zich meebrengt, niet dubbele loyaliteit, maar de schijn daarvan. Er zijn ook landen, zoals Turkije en Marokko, die zelfs in wetgeving strengere straffen hebben voor mensen die een dubbele nationaliteit hebben. De Armeense genocide erkennen is in Turkije strafbaar. Als een Turk dat buiten Turkije doet, wordt de straf met een derde verhoogd. Er zijn, of men dat nou wil of niet, rechtsgevolgen aan verbonden. In Australië, een fatsoenlijk land, is het niet mogelijk om met een dubbele nationaliteit lid van het kabinet of van een Kamer te zijn.

De heer Azarkan (DENK):

Nou zit de heer Markuszower daar. Volgens mij heeft hij een dubbele nationaliteit.

De heer Wilders (PVV):

Nee, dat heeft hij niet.

De heer Azarkan (DENK):

Mijn punt is: zouden we niet naar het gedrag van mensen moeten kijken? We hebben nu een koningin met een dubbele nationaliteit. We hebben 1,4 miljoen mensen met een dubbele nationaliteit. We hebben heel veel diplomaten die twee of drie nationaliteiten hebben. Dat helpt namelijk bij het reizen. Waarom nou elke keer uitgaan van de schijn van loyaliteit en daarmee de verdenking op deze mensen laden? Waarom al bijna een eeuw deze rancunepolitiek? Kijk naar wat mensen presteren, niet naar waar ze vandaan komen.

De heer Wilders (PVV):

Ik ben het dus echt eens met de Mark Rutte van 2007. De Mark Rutte van 2007 zei letterlijk het volgende. Het is toch wel mooi om dat nog een keer te citeren. Rutte, Tweede Kamer, 15 maart 2007, debat regeringsverklaring Balkenende IV: "Als nieuw bewindspersoon, mevrouw Albayrak, was zij in de gelegenheid om een voorbeeld te zijn voor al die migranten door onverkort te kiezen voor de Nederlandse nationaliteit. Wat de VVD betreft geldt dat voor iedere Nederlander. Ik vraag de regering met wetgeving te komen en anders komen we met initiatiefwetten." De heer Rutte toen — het is een ontzettende hypocriet, want nu vindt hij het allemaal prima — zei ook: dat kan niet; je moet kiezen voor één land, voor één nationaliteit en als je in de politiek zit mag je niet de schijn hebben van dubbele loyaliteit en dan mag je, zeker niet als Kamerlid of minister, ook nog de drang van een extra straf krijgen als je je uitsprekt in tegenstelling tot je landgenoten; dat kan gewoon niet; dat kunnen we niet hebben. Nogmaals: in andere landen, vaak Angelsaksische landen, is het heel gebruikelijk dat dat niet mag.

De heer Azarkan (DENK):

Wij kennen dit verhaal van de heer Wilders al bijna een eeuw. Hij is een van de langstzittende leden van deze Kamer. Hij heeft in politiek opzicht de dinosauriërs zien uitsterven, zo lang zit hij er al. 8.484 dagen lang vertelt hij hetzelfde verhaal. De heer Wilders waarschuwt voor dit gevaar. Op welk moment heeft hij nou waargenomen, in het kabinet, hier in de Kamer, in de Eerste Kamer, dat dat tot problemen geleid heeft?

De heer Wilders (PVV):

Nou ja, we kunnen ons herinneren dat er, toen nog, Kamerleden van de Partij van de Arbeid waren die toch lastig zaten met het ontkennen van de Armeense genocide. U kunt zich dat misschien nog herinneren. Dat was een aantal jaren geleden. Mensen wilden schoorvoetend toegeven dat hij überhaupt had plaatsgevonden, omdat men toch van Turkse afkomst was. Dat is gebeurd en dat is niet goed. Dus nogmaals, ik vind dat je, als je Kamerlid of minister of staatssecretaris bent, maar één land mag dienen en dat is Nederland, en dat je nooit een dubbele nationaliteit mag hebben van welk ander land dan ook, of het Turkije, Noorwegen, Zweden of Marokko is, omdat de burger er gewoon van uit moet kunnen gaan dat jij vrij spreekt en dat jij alleen maar de belangen van Nederland dient. En dat doe je anders niet.

De heer Azarkan (DENK):

Tot slot. Het is gewoon een walgelijke insinuatie. Het is echt een walgelijke insinuatie om te denken dat mensen in dit huis met een dubbele nationaliteit, waar ze soms niks aan kunnen doen, zich ook maar in het hoofd halen om niet de belangen van Nederland te dienen. Dat is de verdenkingspolitiek van de heer Wilders. Dat is de rancunepolitiek en de haatpolitiek die hier al een kwart eeuw wordt gebezigd. Ik accepteer dat niet meer.

De heer Wilders (PVV):

Goed. Ik vervolg mijn betoog.

Het is ongehoord dat het hele krukkenteam — dat is het — van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie, dat ons land in crisis na crisis heeft gestort, gewoon met elkaar doorgaat alsof er niets is gebeurd. Dat is geen nieuw elan of nieuwe bestuurscultuur, maar dat is verrotte oude machtspolitiek. Bijna niemand vertrouwt ze ook nog. Nog nooit is een kabinet in Nederland gestart dat zo diep gewantrouwd werd door de bevolking. Dat krijg je ervan als je de PVV, als derde partij van Nederland, al vóór de verkiezingen — niet daarna, maar al ruim vóór de verkiezingen — buitenspel zet en als je 1 miljoen PVV-kiezers recht in hun gezicht spuugt, zoals Rutte deed.

Voorzitter. De reden voor dat ondemocratische cordon sanitaire is, zo hoorden we de premier herhaaldelijk zeggen, dat de islamstandpunten van de PVV in strijd zouden zijn met de rechtsstaat. Wat blijken die woorden nu huichelachtig en hypocriet te zijn. Wat is dat een vreselijk verhaal. Want onlangs bleek dat de VVD van premier Rutte een veroordeelde moslimterrorist als adviseur heeft aangetrokken. Ik heb het inderdaad over Soumaya Sahla, voormalig lid van de Hofstadgroep. U weet wel, dat is die terreurgroep die verantwoordelijk was voor de moord op Theo van Gogh en die oud-collega Ayaan Hirsi Ali en mijzelf wilde vermoorden. De ellende bij mij van achttien jaar onvrijheid en beveiliging is daar toen begonnen.

Het is — ik kan het niet anders zeggen — moslimtuig van de richel. Soumaya Sahla is veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf vanwege het lidmaatschap van een terroristische organisatie en vanwege het bezit van een automatisch vuurwapen en een revolver. En nu is ze adviseur van de VVD van premier Rutte over nota bene nationale veiligheid. Zo iets verzin je toch niet? In welk gekkenhuis zijn we hier terechtgekomen? Niet wij, maar zij heeft de rechtsstaat in de fik gestoken en de Grondwet in stukken gehakt, en nu zit ze op het pluuche bij de VVD. De zus van Soumaya Sahla — dat is mevrouw Fonda Sahla — zit nu praktisch naast mij in de plenaire zaal. Zij is lid van de D66-fractie en voormalig schoonzus van moslimterrorist Nouredine el Fahtni, de man die met een mitrailleur in zijn auto samen met VVD-adviseur Soumaya werd gearresteerd. Fonda Sahla zit op haar beurt weer vlak bij een Kamerlid van GroenLinks, ook met een hoofddoek op, die banden heeft met de terroristische Moslimbroederschap. In het gebouw van de Tweede Kamer ...

De voorzitter:

Meneer Wilders, ik ga u ...

De heer Wilders (PVV):

... lopen dus islamitische radicalen en terroristen rond. Ik voel me daar uiterst ongemakkelijk en ook onveilig bij.

De voorzitter:

Ik ga u heel even onderbreken. U heeft natuurlijk het recht om veel te zeggen in deze Kamer.

De heer Wilders (PVV):

Alles.

De voorzitter:

Als het gaat over beveiliging, dan snap ik ook uw punt. Maar er zijn een aantal mensen vandaag niet in de zaal. Zij kunnen zich niet verdedigen. U noemt een aantal namen. Ik stel voor dat we daar op een discretere manier mee omgaan. Daarnaast maakt u een opmerking over en geeft u een kwalificatie van een collega. U kwalificeert die collega als "met een hoofddoekje". Ik vind dat niet respectvol.

De heer Wilders (PVV):

Ik heb het al gezegd.

De voorzitter:

Ik wil u vragen om daar echt wel op te letten. Voor de rest krijgt u alle vrijheid in deze Kamer om heel veel te vinden. Maar ik vind het wel belangrijk, en dat is ook wat we met elkaar hebben afgesproken in het Reglement van Orde, dat we met onderling respect ...

De heer Wilders (PVV):

Maar mevrouw de voorzitter, ik mag met onderling respect toch zeggen dat ik vind dat hoofddoekjes niet in de Tweede Kamer thuishoren? Mag ik die mening niet vertegenwoordigen? Dat mag ik toch zeggen? Ik vind dat hier in de Tweede Kamer der Staten-Generaal het vrouwonderdrukkende, islamitisch totalitaire, fascistische symbool van de hoofddoek niet thuishoort en we zouden hem moeten verbieden.

De voorzitter:

U mag dat zeggen. Ik mag als voorzitter van deze Tweede Kamer zeggen ...

De heer Wilders (PVV):

Absoluut.

De voorzitter:

... dat u het hebt over een collega, een gekozen volksvertegenwoordiger, en dat ik dat op de persoon vind.

U gaat verder.

De heer Wilders (PVV):

Goed, voorzitter. Het is een gotspe dat juist de PVV als partij die voor onze vrijheid vecht en zo ongeveer als enige tegen de islamitische terreur in het verweer komt, wordt uitgesloten door de VVD die terroristen koestert en in haar midden opneemt. Het is de wereld op zijn kop!

De voorzitter:

Er zijn een aantal collega's die willen interrumpen. Ik kijk even rond. Mevrouw Hermans van de VVD was de eerste.

Mevrouw Hermans (VVD):

Ik wil graag beginnen met een persoonlijk feit, om heel duidelijk te maken dat Samouya Sahla, over wie de heer Wilders het al een aantal keren heeft, niet voor mij of voor

de VVD werkt en geen toegang heeft tot het Kamergebouw. Verder wil ik me aansluiten bij de woorden die de Kamer-voorzitter zojuist heeft uitgesproken over het respectvol en op een normale, fatsoenlijke manier spreken over onze collega's. Er zijn collega's bij naam genoemd die zich niet kunnen verdedigen. Er worden ook verwijten in hun richting geuit, die ik verre van mij wil werpen. Ik vind dat wij iedereen in deze Kamer moeten beoordelen op de kwaliteit van de bijdrage die zij aan het debat leveren en van het werk dat zij hier doen.

De heer Wilders (PVV):

Mevrouw de voorzitter. Op de website van de VVD, bij de zogenaamde VVD-netwerken met de oude partijcommissies, staat gewoon bij Veiligheid en Justitie, bij nationale veiligheid: Samouya. Dat is Samouya Sahla. Je kunt helemaal niet zeggen dat zij geen toegang heeft tot het gebouw, want haar zus is Kamerlid van D66. Hoe weet u dat zij niet haar zus bezoekt? Daar weet u helemaal niets van. U kunt dat helemaal niet zeggen. U weet dat niet eens. Wat ik wel weet, mevrouw de voorzitter, is dat Samouya Sahla van de VVD, zus van een D66-Kamerlid, nooit spijt heeft betuigd. Ze heeft nooit spijt betuigd over wat ze heeft gedaan. Uit uitspraken van het hof en van de Hoge Raad blijkt dat zij een automatisch wapen bij zich had en dat zij, toen ze gearresteerd werd, tussen een andere terrorist en de politie in ging staan en Allahu Akbar riep, in de hoop dat die terrorist de tijd had om de mitrailleur te pakken. Dat soort mensen heeft u in uw partij rondlopen! Ze staan op uw website. En, mevrouw de voorzitter, om maar even aan te geven dat zo iemand niet snel verandert en dat je zo iemand nooit moet geloven dat ze haar leven heeft verbeterd, zeker als ze geen spijt heeft betuigd, is het haar eigen zus geweest, Karima Sahla, die heeft gezegd: nooit is iemand genezen van dit soort islamitische opvattingen; wie het woord "deradicaliseren" bedacht heeft, gelooft in sprookjes. Zo is het.

Mevrouw Hermans (VVD):

In aanvulling op het persoonlijke feit dat ik net maakte, het volgende. De suggestie werd gewekt dat zij hier werkt voor de VVD-fractie en op die manier toegang heeft tot de Tweede Kamer. Daar heb ik afstand van genomen. Zij werkt niet voor de VVD-fractie. Zij werkt niet voor mij. Ze zit in een netwerk van de VVD, precies wat de heer Wilders noemde. Dat is iets anders dan hier werken en met een Kamerpas zomaar kunnen in- en uitlopen.

De heer Wilders (PVV):

Schei nou toch uit. Ik heb zelf bij uw partij rondgelopen. Wij gingen als VVD-Kamerleden iedere maand met leden van partijcommissies vergaderen. Soms op het partijbureau en soms in de Tweede Kamer. Medewerkers gingen hen ophalen en ze kwamen binnen. Daarna bracht je ze weer weg. Hoe komt u erbij? Ze is lid van de VVD. Ze is een adviseur nationale veiligheid van de VVD. Misschien niet van de fractie, maar wel van de partij. En ze is een veroordeelde terrorist! Ze heeft drie jaar gevangenisstraf gekregen, omdat ze lid was van de Hofstadgroep die Theo van Gogh heeft vermoord, die mij wilde vermoorden en die collega Eerdmans wilde pakken. Dat soort types heeft u in uw partij. En u gaat mij de les lezen dat u niet met de PVV wilt regeren, omdat we in strijd met de rechtsstaat handelen? U haalt de grootste schurken van de rechtsstaat in uw partij binnen!

De voorzitter:

Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Klaver en dan stel ik voor om terug te keren naar het onderwerp waar het debat vandaag over zou moeten gaan, het coalitieakkoord en de regeringsverklaring. De heer Klaver van GroenLinks.

De heer Klaver (GroenLinks):

Ik zou het daar uitermate graag over willen hebben, maar dit punt kan ik niet onweersproken laten, het spijt me. We hebben allemaal een eed afgelegd op de Grondwet. Artikel 1 van de Grondwet ziet toe op gelijke behandeling van alle mensen die hier wonen. Op het moment dat we hier mensen, niet alleen collega's of Kamerleden, maar alle mensen in Nederland, wegzetten op basis van religie, afkomst of de vraag of ze een hoofddoek dragen of niet, dan is dat ronduit racistisch. De minister-president zei net in zijn bijdrage dat we grenzen moeten trekken. Dan moeten we dat ook hard doen. In deze zaal kan niet alles gezegd worden. Racisme is niet normaal. Niet op straat en ook niet in de Tweede Kamer. En wat ook niet normaal is, voorzitter, is dat collega's hier verdacht worden gemaakt van allerlei praktijken, omdat ze familieleden zouden hebben. Ik kan me nog goed herinneren dat de heer Wilders een paar jaar geleden terecht woedend was toen zijn broer in het politieke debat werd betrokken. En nu doet hij het zelf.

De heer Wilders (PVV):

Ik doe helemaal niks.

De heer Klaver (GroenLinks):

Nu verklaart hij een collega schuldig op basis van associatie met een familielid. Ik vind dat onacceptabel. Ik vind, voorzitter, dat de heer Wilders — ik wil u vragen dat verzoek ook te doen — zijn woorden daarover moet terugnemen, want ...

De heer Wilders (PVV):

Ik neem nooit woorden terug, gek. Ik neem nooit woorden terug! Nooit!

De voorzitter:

Sst, meneer Wilders. Meneer Wilders!

De heer Wilders (PVV):

Hou toch eens op, allemaal. Hou allemaal op over woorden terugnemen. Ik zal nooit wat terugnemen. U kunt zich de moeite besparen om het te vragen.

De voorzitter:

Meneer Wilders, misschien wilt u wel reageren op de vragen van de heer Klaver?

De heer Wilders (PVV):

Natuurlijk wil ik reageren op de vragen van de heer Klaver. Volgens mij ben ik nu aan het woord, meneer Klaver.

De voorzitter:
Excuus, meneer Wilders.

De heer Wilders (PVV):
Volgens mij ben ik aan het woord. U gaf mij het woord.

De voorzitter:
Dat is zeker waar. Ik dacht dat de heer Klaver tot een punt kwam, maar ik zie aan de heer Klaver dat dat niet het geval is. Ik geef dus het woord aan de heer Klaver en dan aan de heer Wilders.

De heer Klaver (GroenLinks):
Voorzitter, de heer Wilders onderbreekt mij.

De voorzitter:
Nee, ik gaf de heer Wilders het woord.

De heer Klaver (GroenLinks):
Hij kan hier aangeven dat hij nooit z'n woorden gaat terugnemen of niet, maar daar gaat het niet over.

De heer Wilders (PVV):
Ja, zeker wel.

De heer Klaver (GroenLinks):
U heeft ook die mogelijkheid, voorzitter. De voorzitter heeft ook de mogelijkheid om politici hier te vragen hun woorden terug te nemen. En als ze dat niet doen, kunt u hun het woord ontnemen. Als het ons allemaal menens is dat we zeggen dat onze rechtsstaat, onze democratische rechtsstaat, hier onder druk staat, dan begint dat erbij dat we grenzen durven te trekken.

Als u, meneer Wilders, op deze manier spreekt over collega-parlementariërs en als u op deze manier spreekt over de samenleving, dan gaat u een grens over. Dan respecteert u het niet meer dat we in dit land tot vreedzame oplossingen komen in een democratisch debat, dat uiteindelijk de meerderheid besluit, dat de mensen die hier worden gekozen, democratisch zijn gekozen. En als u dat niet doet, is er nog maar één pad dat openligt, en dat is geweld.

Daarom, voorzitter, wil ik u vragen: als hij het niet wil terugnemen, vraag ik u of u de heer Wilders wil vragen om zijn woorden terug te nemen. Wat mij betreft kan hij anders niet deelnemen aan deze vergadering.

De heer Wilders (PVV):
U bent echt niet goed wijs. Het spijt me echt, maar u bent echt niet goed wijs dat u op basis van wat ik heb gezegd, dit soort woorden gaat uiten. Weet u? Als er iets discriminerend is, iets gewelddadig is, is het wel die islam waarvan dat hoofddoekje het symbool is. Dat geldt niet voor iedereen die het draagt, maar het hoofddoekje is juist het symbool van de islam. Dat is juist de ideologie die ervoor zorgt dat als je niet islamitisch bent, of als je een vrouw bent die niet luistert, of als je een homoseksueel bent, of als je een

afvallige bent, of als je een onafhankelijke journalist bent, je kop eraf gaat. In ieder land, meneer Klaver, in ieder land waarin de islam dominant is, zie je het racisme en het geweld van de islam. Degene die daar kritiek op heeft het woord ontnemen, helpt u echt niet. Dat maakt het probleem alleen maar groter.

De heer Klaver (GroenLinks):
Woorden doen ertoe. Dat is niet omdat ik het zeg, maar omdat de veiligheidsdiensten het zeggen. Die zeggen dat er de afgelopen jaren een enorme toename is geweest van radicalisering van extreemrechts, van jongeren die zijn gaan geloven in de woorden van politici zoals de heer Wilders. Woorden doen ertoe. We zien dat steeds meer mensen gaan geloven in complottheorieën. We zien dat journalisten niet normaal naar demonstraties kunnen gaan die er terecht over het coronabeleid zijn. Ze moeten beveiligd worden. We zien dat politici niet normaal naar de trein kunnen lopen, maar beveiligd moeten worden omdat die jongens zich opgehitst voelen en denken dat er iets heel groots gaande is. Meneer Wilders, daar draagt u aan bij, en daar spreek ik u op aan. Dáár spreek ik u op aan, omdat wij allemaal op de allereerste plaats dienaren zijn van die democratische rechtsorde. En u zaagt al jaren aan de poten daarvan. En om heel eerlijk te zijn, zijn we daar met z'n allen veel te soft in geweest. We hebben u misschien tegengesproken, maar we hebben toegestaan dat het in deze zaal gezegd werd. Het past nergens, niet in de samenleving en zeker niet in het parlement.

De heer Wilders (PVV):
Ik heb werkelijk geen woord verkeerd gezegd, maar laat ik eens kijken wat het Kamerlid van GroenLinks, mevrouw Kauthar — daar doelde ik net op — heeft gedaan. Laten we even kijken naar wat er over de grens gaat en wat niet. Ik zie dat de heer Klaver snel de andere kant op kijkt, want dit vindt hij natuurlijk niet leuk om te horen. U bent weer bij de les, zie ik. Mevrouw Kauthar protesteerde tegen het geweld in Gaza. Ze stond op de foto met hakenkruizen, met antisemitische vlaggen. Als u het niet gelooft, wilt u dan de foto's zien? Ze stond daar met mensen met hakenkruizen. Uw Kamerlid stond daar met een islamitische hoofddoek op te demonstreren. Ze was ook bestuurder bij FEMYSO. Dat is een jeugdorganisatie van de Moslimbroederschap. En als u het over veiligheidsdiensten heeft, meneer Klaver, kunt u misschien ook eens kijken — hij kijkt weer in paniek om zich heen — wat de veiligheidsdiensten over de Moslimbroederschap hebben gezegd. Dat is namelijk een club die voor de shariastaat is, waar Hamas een afdeling van is, die banden heeft met Al Qaida. Uw Kamerlid, Kauthar Bouchallikht — ik hoop dat ik het goed uitspreek — is bestuurder geweest bij een moslimterreurorganisatie die met antisemitische vlaggen en hakenkruizen ging demonstreren. Gaat u mij nou de les lezen? Ga maar eens praten met uw collega in uw eigen fractie.

De voorzitter:
De heer Klaver.

De heer Klaver (GroenLinks):
Ik was eigenlijk benieuwd wat u ging zeggen, voorzitter. Ik ben verdorie al twee interrupties kwijt die ik eigenlijk wil

gebruiken om over de inhoud van dit regeerakkoord te spreken. Ik kan dit niet onbesproken laten. Het is onacceptabel als op deze wijze over collega's wordt gesproken in deze Kamer. Ik vind dat u zich daarover moet uitspreken, voorzitter.

De heer **Wilders** (PVV):
Het zijn feiten! Wat klopt er niet aan wat ik heb gezegd?

De **voorzitter**:
Collega's ...

De heer **Wilders** (PVV):
Alle feiten die ik heb genoemd, kloppen. U kunt met mij van mening verschillen over mijn oplossingen, maar u kunt niet over de feiten van mening verschillen. Zij heeft gedemonstreerd met antisemitische vlaggen en hakenkruisen. Zij is bestuurder geweest bij de jeugdorganisatie van de Moslimbroederschap. Zij heeft workshops verzorgd bij Milli Görüş, waar mannen en vrouwen gescheiden zaten. Dat zijn feiten!

De **voorzitter**:
Meneer Wilders ...

De heer **Wilders** (PVV):
U mag mij niet aanspreken op feiten. Het zijn feiten, mevrouw de voorzitter. Die zijn voor u ongemakkelijk, maar voordat u mij de les leest, moet u even in een hele grote spiegel kijken en moet u daar samen met die vrouw uit uw fractie voor gaan staan.

De **voorzitter**:
Collega's, ik wil even iets zeggen. Ik hoor over en weer veel kwalificaties van collega's. Er worden collega's weggezet. Het gaat om collega's die zich hier niet kunnen verdedigen. Het doel van dit debat is om het te hebben over de regeringsverklaring, het coalitieakkoord. U heeft alle vrijheid om te debatteren over de inhoud, maar nu krijgt het een sfeer waarvan ik denk: dat is niet het debat dat we zouden moeten willen; het is geen debat op basis van de inhoud en op basis van argumenten. Een aantal collega's heeft daar terecht wat van gezegd. Laten we nu het debat terugbrengen naar de inhoud. Dat heeft mijn voorkeur.

De heer **Paternotte** (D66):
Ik ben het eens met wat mevrouw Hermans en de heer Klaver zeiden. De heer Wilders had het over Soumaya Sahla. Hij haalde haar zus, Fonda Sahla, erbij. Zij is opgegroeid in Den Haag en heeft zich ingezet op de school van haar kinderen en voor haar buurt. Zij heeft meer gedaan voor de vrijheid in Den Haag dan heel veel anderen in deze zaal. Ik ben er trots op dat zij in onze fractie zit. Het enige wat de heer Wilders noemde, was dat zij de zus is. De heer Klaver noemde net zeer terecht dat de heer Wilders in 2017, toen RTL Nieuws de broer van de heer Wilders interviewde, zei dat RTL Nieuws "ongelofelijk laaghartig tuig" is. Hij vroeg zich af hoe RTL Nieuws het durfde om hem bij die campagne te betrekken. Het is schandalig hoe de heer Wilders

hier mensen puur op basis van hun afkomst in een hoek zet. Het is ongelofelijk hypocriet dat nota bene hij dat durft te doen.

De heer **Wilders** (PVV):
Het is zeer relevant dat ik dat noem, want zij is de zus van een veroordeelde terrorist. Dat maakt háár geen terrorist, maar dat zorgt er wel voor dat die terrorist — dat is dus niet uw fractiegenoot, maar haar zus — hier rond kan lopen. Dat is toch uitermate relevant? Ik heb gezegd: zij is de zus van Fonda Sahla. Dat betekent dat, als Fonda Sahla haar zus hier zou uitnodigen, hier gewoon een veroordeelde terrorist rondloopt, die ook mij wilde vermoorden! Ik zou toch gek zijn als ik dat niet zou noemen?

Mevrouw **Ploumen** (PvdA):
Even heel precies, voorzitter. Er gaan geen ongewenste kwalificaties over en weer; het is alleen de heer Wilders die hier over collega's — dat zijn democratisch gekozen volksvertegenwoordigers — allerlei termen de zaal in slingert. Het zijn niet de heer Klaver, de heer Paternotte of mevrouw Hermans die iets zeggen wat niet deugt. Het is de heer Wilders die onze collega's, maar ook al die andere mensen van goede wil in ons land, die elke dag een bijdrage willen leveren ...

De **voorzitter**:
Ik wil daar even wat op zeggen. U heeft een punt, mevrouw Ploumen. Ik bedoelde ook de bewoordingen ...

De heer **Wilders** (PVV):
U kiest gewoon partij.

De **voorzitter**:
Nee, ik kies geen partij. Ik heb net aangegeven dat het belangrijk is om bij de orde van het debat te blijven. Het gaat over de regeringsverklaring. Ik heb net aangegeven dat ik de kwalificaties die geuit zijn, niet wenselijk vind, want die getuigen niet van onderling respect. De collega's kunnen zich hier niet verdedigen, meneer Wilders. Ik wil dus aan u vragen om zich te beperken tot het onderwerp en terug te gaan naar waarover het zou moeten gaan.

De heer **Wilders** (PVV):
Noch de heer Klaver, noch de mevrouw van de Partij van de Arbeid en noch uzelf kan aangeven wat ik verkeerd heb gezegd. Wat heb ik dan verkeerd gezegd? Ik heb feiten benoemd. Ik heb mijn mening gegeven en gezegd dat ik vind dat hoofddoekjes niet in de Tweede Kamer thuishoren. Ik denk dat 90% van Nederland dat met mij eens is. We zijn in het Nederlandse parlement. Als je een hoofddoekje wilt dragen, ga je maar in Saoedi-Arabië in het parlement zitten, als dat daar al bestaat. Maar ik mag toch zeggen dat ik dat niet wil? Verder heb ik niets gezegd wat bezijden de feiten en de waarheid ligt.

De heer **Pieter Heerma** (CDA):
Ik wil graag een punt van orde maken. Volgens mij kan niemand zich aan de indruk onttrekken — dat speelde in de

coronacrisis ook al — dat het met naam en toenaam beschuldigen van mensen hier in de zaal, in de tijd vaak gevolgd wordt door een bericht een week later dat die mensen persoonsbeveiliging nodig hebben. Minister Kaag heeft onlangs zelf aan den lijve ondervonden hoe bedreigend de gevolgen van woorden kunnen zijn. Oud-minister Hirsch Ballin heeft gezegd dat sommige woorden al een grens overgaan voordat ze in de praktijk worden gebracht. Het punt dat de heer Klaver maakt, is dat wij die grens ook hier in het debat hebben te bewaken. Nogmaals, ik heb de indruk dat er een relatie ligt tussen mensen die hier in een coronadebat of in dit soort debatten met naam en toenaam beschuldigd worden, waarbij toespelingen gemaakt worden op hun loyaliteit, en dat dat leidt tot de noodzaak van persoonsbeveiliging, precies de situatie waar de heer Wilders zelf in zit. Mijn punt van orde zou zijn dat de voorzitter en het Presidium gaan kijken of dit gevoel klopt. Want als het zo is dat op deze manier over mensen spreken direct leidt tot persoonsbeveiliging, dan is de manier waarop hier het debat gevoerd wordt onderdeel van het smoren van het politieke debat. Als dan dat vermoeden dat ik heb waar blijkt, is er ook een haakje waar de voorzitter op kan ingrijpen in de lijn waar de heer Klaver het nu over heeft.

De heer **Wilders** (PVV):
Het is een valse en vieze insinuatie die u nu pleegt.

De heer **Pieter Heerma** (CDA):
...

De heer **Wilders** (PVV):
Ja, maar toch zeg ik ... Volgens mij ben ik nu aan het woord en ik ga over mijn eigen woorden. Het is een vieze en valse insinuatie van de leider van het CDA dat wat ik zeg daartoe zou leiden. Maakt u zich maar zorgen over die Soumaya Sahla, de veroordeelde terrorist die bij de VVD-fractie rondloopt.

De **voorzitter**:
U vervolgt uw betoog.

De heer **Wilders** (PVV):
Die bij de VVD-partij rondloopt; excuus.

De **voorzitter**:
Ik zie nog mevrouw Hermans. En overigens, misschien even in reactie op de heer Heerma: we nemen de suggestie mee richting het Presidium over wat het effect van woorden is,
...

De heer **Wilders** (PVV):
"Die nemen wij mee."

De **voorzitter**:
... ook in het contact met onze veiligheidsdiensten.

De heer **Wilders** (PVV):
Maar voorzitter, dan moeten we dat toch in een motie doen?

De **voorzitter**:
Dat was een vraag aan mij. Het was een vraag aan mij.

De heer **Wilders** (PVV):
Ja, maar als ik iets vraag, zegt u toch ook niet: we nemen het mee? Dan moet dat toch in een motie worden neergelegd om te kijken of dat ...

De **voorzitter**:
Ik kan dit zeggen, omdat dit een onderwerp ...

De heer **Wilders** (PVV):
U kunt toch niet altijd partij kiezen voor de mensen die tegen mij zijn?

De **voorzitter**:
Ja, nee, maar dit is een onderwerp dat sowieso leeft en waar we het ook over hebben, dus vandaar dat ik ...

De heer **Wilders** (PVV):
Ik heb ook nog wel een paar onderwerpen die leven.

De **voorzitter**:
Mevrouw Hermans, VVD.

De heer **Wilders** (PVV):
Misschien kan u dan ook het onderwerp meenemen dat bij heel veel miljoenen Nederlanders leeft, dat mensen met een hoofddoekje geen lid meer kunnen zijn van de Tweede Kamer. Kunt u dat ook meenemen? Dan bent u eerlijk, als u dat ook meeneemt. Niet alleen maar hun voorstellen meenemen, maar ook die van mij: dan bent u een onafhankelijk voorzitter.

De **voorzitter**:
Ik ga daar even wat over zeggen en dan geef ik het woord aan mevrouw Hermans. Veiligheid is een heel belangrijk onderwerp en dat weet u als geen ander, dus als de suggestie wordt gedaan van hoe wij met elkaar omgaan ... Ik krijg ook signalen dat de verruwing van het debat hier en hoe we communiceren op sociale media een effect hebben. Dan heb ik het niet over een een-op-eenrelatie, maar ik heb het er wel over dat dat een effect is van wat we hier doen en hoe we ons uiten op sociale media. Daarover, en dat kan ik in alle openheid zeggen, heb ik ook contact met onze veiligheidsdiensten om te kijken of we daar wat meer over kunnen weten. Vandaar dus dat ik, toen de heer Heerma daar wat over zei, daar op die manier op kon reageren, gewoon feitelijk.

Mevrouw **Hermans** (VVD):

Ik wil alleen mijn steun uitspreken voor het punt van orde van de heer Heerma, maar u heeft het inmiddels overgenomen. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel, mevrouw Hermans.

De heer **Wilders** (PVV):

Voorzitter. Nederland is vol, bomvol. We hebben aan alles tekort: aan huizen, aan zorg, aan politie, aan energie en aan gas. Maar toch kwamen er vorig jaar per saldo meer dan 100.000 immigranten bij in Nederland. 100.000 immigranten erbij. Dat is een stad als Venlo, Emmen of Alkmaar erbij in één jaar tijd. Vind je het gek dat de zorgkosten dan oplopen? En vind je het gek dat we dan een groot tekort aan woningen hebben? Je kan wel 100.000 woningen per jaar erbij willen bouwen, maar als je ieder jaar net zo veel immigranten toelaat, dan schieten we daar natuurlijk niet zo veel mee op. En terwijl Nederlandse woningzoekenden eindeloos op een woning moeten wachten, krijgen asielzoekers tot op de dag van vandaag nog steeds massaal voorrang. Het nieuwe kabinet verandert daar niets aan. Het is pure discriminatie van Nederlanders.

Dus, mevrouw de voorzitter, onze grenzen moeten dicht, dicht voor nog meer gelukszoekers. De voortdurende asieltsunami is niet alleen onbetaalbaar, maar brengt ook nog eens een massa mensen naar Nederland toe die hier helemaal niets te zoeken hebben, die onze maatschappij ontwrichten, die ook van onze overheid laffe leugenaars hebben gemaakt. Het is toch een ongekende schande dat voormalig VVD-staatssecretaris Broekers-Knol de Nederlandse bevolking en gemeenten voorloog over een zogenaamd verplichte aanwijzing om nog meer asielzoekers op te vangen? Pas op de dag van haar aftreden bekende ze dat hier helemaal geen wettelijke basis voor is, dat ze had gelogen. Wat een ongelofelijke valsheid en onbetrouwbaarheid.

Voorzitter. De grenzen moeten ook dicht omdat we de jihad importeren. We importeren terreur en geweld. We importeren laffe Afrikaanse en Arabische roedels die in onze straten de gewone Nederlander als prooi opjagen, die jagen op homo's, op joden, op afvalligen, op niet-moslims, op vrouwen, op de moderniteit; feiten die politiek tuig als GroenLinkswethouder Groot Wassink van Amsterdam graag onder het tapijt wegmoffelt. Ik geef een voorbeeld. Het straatbeeld in Nederland is al zo vreselijk veranderd: overal islamitische hoofddoekjes, criminele Marokkaanse bontkraagjes, krijsende moskeeën. Het is geen toeval dat de zware criminaliteit zoals de mocrmafia vaak uit allochtonen bestaat. Iedereen begrijpt dat als je meer Somaliërs, Afghanen, Syriërs en Marokkanen hierheen haalt, ons land dan natuurlijk ook meer op dat soort landen gaat lijken en we vreemden worden in onze eigen straat, in onze eigen wijk, in onze eigen stad. Dat gaat ons uiteindelijk onze vrijheid kosten.

De vrijheid van iedereen staat al enorm onder druk door de politiek van open grenzen, door het falende coronabeleid, maar ook door het nieuwe woke totalitarisme, die levensgevaarlijke extreemlinkse totalitaire ideologie die intimidatie en haat predikt tegen iedereen die onze manier van leven

verdedigt en in iedere blanke man een racist ziet. Het spreken van de waarheid is in ons land — we zagen dat net trouwens ook al — een gevaarlijke bezigheid geworden. Je hebt in Nederland inmiddels al een probleem als je opkomt voor onze eigen cultuur, voor onze historische nationale helden als Michiel de Ruyter en voor Zwarte Piet, als je je uitspreekt, zoals ik net deed, tegen hoofddoekjes en boerka's, zoals ook die dappere Erica Meiland deed, of als je je verzet tegen het verwijderen van straatnamen of het introduceren van genderneutrale toiletten of lhbq+-zebrapaden. De prijs die je voor dit alles betaalt, alleen maar als je er kritiek op hebt, is dat je wordt verketterd en gecanceld door al die woke gestoorden. Inmiddels vinden ze zelfs — zo las ik laatst — dat het alfabet inclusiever moet worden. Ze zeggen dat de A niet meer van Anton is, maar van Ali. Het is allemaal totale waanzin. Dit land is knettergek geworden, kapotgemaakt door extreemlinks met steun van dat laffe brede midden en de pers, die zich gedraagt als lakei van de macht.

Voorzitter. Rutte en Kaag creëren hier een paradijs voor linkse gekkies en buitenlanders, maar maken ons land voor gewone Nederlanders een hel. Dat moet allemaal anders. We moeten weer kiezen voor onze eigen mensen.

De voorzitter:

Dank u wel. Een punt van orde van de heer Klaver.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Expliciet een punt van orde, omdat ik hier niet nog een interruptie aan ga wijden. Ik vind wel dat u hier iets van moet zeggen. Hier wordt wederom de media verdacht gemaakt. Journalisten kunnen niet meer normaal hun werk doen en hier wordt het weer gezegd, alsof ze onderdeel zijn van een heel groot complot, één grote samenwerking. Dat is onacceptabel in deze zaal. Dat zou geen politiek debat moeten zijn tussen parlementariërs. Dat is een grens en ik spreek u erop aan om die te handhaven.

De voorzitter:

De heer Wilders ...

De heer **Wilders** (PVV):

De heer Klaver draait ... Gaat u hem weer gelijk geven?

De voorzitter:

Nee, nee, nee, nee. Ik wil zeggen dat ...

De heer **Wilders** (PVV):

Ik heb gezegd dat de pers zich gedraagt als lakei van de macht. Dat is geen complot, dat is een feit. Dat is gewoon een mening, voorzitter. Die mag ik toch hebben?

De voorzitter:

Het is ook onderdeel van het debat. U kunt de heer Wilders erop bevragen, zoals u nu ook heeft gedaan.

De heer **Wilders** (PVV):
Goed, voorzitter. We moeten weer trots zijn ...

De **voorzitter**:
Voordat u verdergaat, de heer Klaver.

De heer **Klaver** (GroenLinks):
Dat is prima, maar dan wil ik graag af van het maximum van acht interrupties. Dat op de allereerste plaats, want dat was uw voorstel. Ten tweede is dit geen debat. We moeten eraan voorbij dat we doen alsof dit een normale mening is, waar ik dan vervolgens ook een mening tegenoverzet, waardoor het lijkt alsof wij het gewoon met elkaar oneens zijn.

De **voorzitter**:
Maar stel uw vraag aan de heer Wilders.

De heer **Klaver** (GroenLinks):
Nee, ik stel een vraag aan u, omdat ik aangeef dat dit geen debat is.

De heer **Wilders** (PVV):
Voorzitter, mijn klok loopt nog.

De heer **Klaver** (GroenLinks):
Voorzitter, dit is geen debat. Als je journalisten wegzet als een gevaar voor de democratische rechtsorde, dan tast je die democratische rechtsorde aan. Ik vind dat dat in het parlement niet kan. Daar moeten we vanaf. We hebben allemaal een grote mond gehad dat we het niet meer pikken. Dit is geen mening tegenover een andere mening. Dit is het aantasten van de rechtsstaat. U bent Voorzitter van deze Kamer en hoeder van de democratische rechtsstaat. Ik vind niet dat dit gezegd kan worden en ik vind dat de Kamervoorzitter daarop moet handhaven. Dat is mijn verzoek aan u.

De heer **Wilders** (PVV):
Dat is totale onzin, alsof je niet mag zeggen dat de pers een lakei is van de macht. Waarom mag ik dat niet zeggen? Dat is gewoon een mening! Het is geen complot, het is geen geweld; het is alles behalve dat. Integendeel: het is een mening dat de pers zich gedraagt als lakei van de macht. Ja, dat is mijn mening. Dat mag ik toch zeggen? Daar is toch helemaal niets verkeerd aan?

Mevrouw **Simons** (BIJ1):
Voorzitter, ik heb ook een punt van orde. Er is in de samenleving en hier in deze Kamer heel veel te doen over veiligheid. Door deze spreker wordt een onveilige sfeer gecreëerd, hier in dit huis en in de rest van het land. Een aantal Kamerleden smeken u bijna om daarop in te grijpen. We hebben inderdaad een limiet van acht interrupties, bij een debat dat echt ergens over gaat, namelijk over de regeringsverklaring, over hoe dit land de komende vier jaar verder moet. Door meerdere partijen, zowel vanuit het kabinet als de Kamer, is uitgesproken dat dit land op dit moment behoefte heeft aan een andere cultuur, een andere

politieke cultuur. Dan kunt u als voorzitter niet van ons Kamerleden verwachten dat enkel en alleen wij zorgdragen voor de veiligheid hier in de Kamer en in de samenleving.

Dus in navolging van de heer Klaver en enkele andere leden doe ook ik u een dringend verzoek om uw rol als voorzitter ook die invulling te geven: het creëren van een veilige werkplek voor 150 mensen die door de burger verkozen zijn om hen te vertegenwoordigen. Sommigen doen dat door een blauw pak te dragen; anderen doen dat door een hoofddoek te dragen, om hen moverende redenen. Dat moet in veiligheid kunnen. En nogmaals, ikzelf smeed u het volgende. Ik weet dat ik namens een aantal andere Kamerleden spreek, dus ik zeg: wij smeken u ook onze veiligheid en de veiligheid in dit land mede vorm te geven, door op te treden op momenten dat er expliciet racistische uitspraken worden gedaan. Ook al zijn ze nog zo slim verpakt, het blijven racistische uitspraken. Het blijven ophitsende uitspraken, en het blijven uitspraken die afleiden van hetgeen waarvoor we hier vandaag bij elkaar zijn. Dus, voorzitter, nogmaals vraag ik u of u ons ook wilt helpen om die veiligheid hier in de Kamer zeker te stellen.

De **voorzitter**:
Dank u wel, mevrouw Simons. Misschien krijg ik permissie om daar even op te reageren, meneer Wilders, omdat ik daarop werd aangesproken. Ik heb in dit debat natuurlijk een aantal keren ook de heer Wilders aangesproken. De heer Wilders heeft daar vervolgens ook op gereageerd. Ik heb, als het bijvoorbeeld gaat over de namen van collega's — die kunnen zich niet verdedigen — de heer Wilders gevraagd om dat niet te doen. Ik heb ook aangegeven dat ik het wegzetten van een collega, alleen als hoofddoek, niet respectvol vind. Dus op die manier normeer ik het debat en grijp ik ook in. Wat ik belangrijk vind, als het gaat over zaken die de rechtsstaat en de democratie raken, is dat het bij uitstek een onderwerp is waar het debat over gevoerd moet worden, waar je wat scherp mag zijn en van gedachten over mag wisselen.

Ik snap uw verzoek als het gaat over het aantal interrupties. Daar wil ik ook soepel mee omgaan, zodat u ook over dat soort onderwerpen het debat kunt voeren. Soms hoort u iets in de woorden van de heer Wilders, zoals net over de media. Soms hoor ik weer iets anders. Het debat moet niet gaan tussen mij en de heer Wilders. Het debat moet gaan tussen u en de heer Wilders. Ik ben het met u eens dat dat niet af moet gaan van het aantal interrupties. Ik snap dat u de vrijheid wilt hebben om het daarover te hebben. Dus dat is even mijn reactie. Anders word ik te veel in een inhoudelijk debat getrokken. Ik ben het wel met u eens — dat is ook de reden dat ik sinds december een gesprek heb met bijna alle fracties, met uitzondering van de PVV — om het te hebben over de vraag: hoe gaan we met elkaar die omgangsvormen aan? We hebben daar ook nog een debat over. De komende weken heb ik nog gesprekken. En dan is het heel goed om daar echt een apart debat met elkaar over te hebben, en om dat niet nu te doen. Ik stel voor dat de heer Wilders weer verdergaat.

De heer **Wilders** (PVV):
We moeten weer trots worden op wie we zijn, op onze eigen cultuur.

De heer **Omtzigt** (Lid Omtzigt):

Dan maak ik van deze gelegenheid ook gebruik. Ik spreek u aan als voorzitter. U bent scheidsrechter, en u bent geen procesbegeleider in deze Kamer. Dus op het moment dat u vindt dat iets kan, dan kan het. Daar kunnen we wat van vinden, maar dan kan het. Als u vindt dat het niet kan, dan kan het niet. Maar als een scheidsrechter bij het voetbalspel constant zegt "foei, foei, u mag niet op de enkels trappen", maar niet ingrijpt met gele en rode kaarten, gebeurt er niets. Dat is wat u aan het doen bent.

De heer **Wilders** (PVV):

Dat is een vreemde interruptie, maar goed.

Voorzitter. Dit nieuwe kabinet wil precies het tegenovergestelde. Ze willen dat we opnieuw soevereiniteit inleveren door meerdere vetorechten op te geven in de Europese Unie. Ze willen de grenzen wagenwijd openlaten, zodat we nog meer immigranten en gelukszoekers krijgen en onze cultuur en veiligheid nog meer naar de knoppen gaan. In de keuze tussen verzorgingsstaat en immigratieland kiezen zij voor het laatste. Dat is onvergeeflijk en onbetaalbaar. Inmiddels hebben we in Nederland meer asielzoekerscentra dan algemene ziekenhuizen. Weet u wat die open grenzen ons allemaal kosten en wat we met dat geld allemaal hadden kunnen doen? Die massa-immigratie van niet-westerse allochtonen kost ons ieder jaar 20 miljard euro. Tel daarbij op de miljarden die Rutte IV weggooit aan klimaat- en stikstofbeleid en de miljarden aan ontwikkelingshulp aan Brussel, en je komt tot astronomische bedragen. Dat geld hadden we veel beter kunnen besteden, zoals aan de zorg. We hadden geen 5 miljard moeten bezuinigen, maar we hadden miljarden moeten investeren.

Met dat geld hadden we Nederland veiliger kunnen maken door te investeren in veel meer politie. Nederland heeft minimaal 10.000 extra agenten nodig, zodat in het hele land in elke stad, in elk dorp, de politie weer sterk aanwezig is. Nu is het tuig immers vaak de baas op straat. Overal zien we vernielingen, mishandelingen en diefstal. Vorig jaar gingen in Nederland 5.500 auto's in de fik. Mensen worden bedreigd en bespuugd. De daders komen er vaak mee weg. Dat is al jarenlang zo. Dat moet voor eens en altijd afgelopen zijn. Pak ze aan, haal ze van de straat en geef ze serieuze straffen.

Voorzitter. We kunnen nog veel meer doen met al dat geld. Denk eens aan al die gepensioneerden die ik aan het begin van mijn inbreng al noemde. Het is toch een onbeschrijflijke schande hoe zij behandeld worden? Het is op het onbeschofte af wat dit kabinet hen aandoet. Al jaren krijgen gepensioneerden geen enkele indexatie van hun pensioen. Ook Rutte IV heeft lak aan ouderen. Je kan in dit land beter asielzoeker zijn dan gepensioneerd. Dan word je beter behandeld. De PVV vindt het onaanvaardbaar dat de uitkeringen en het minimumloon wel worden verhoogd, maar de AOW niet. Ik vraag aan de minister-president waar die ouderenhaat toch vandaan komt. Wat is er aan de hand? Wat heeft u tegen ouderen? Zij hebben ons land opgebouwd, maar ze krijgen helemaal niets. U heeft ons land afgebroken en u zit daar weer in het torentje.

Voorzitter. De gepensioneerden van Nederland verdienen niet alleen een geïndexeerd pensioen, maar zeker ook een hogere AOW-uitkering die wel gekoppeld wordt aan de

stijging van het minimumloon. Dit kabinet geeft de komende jaren aan van alles en nog wat maar liefst 75 miljard euro uit. Schaam u, meneer Rutte. Schaam u dat u 75 miljard euro uitgeeft, maar dat u niet een paar miljard over heeft om de AOW van oudere mensen te verhogen.

Voorzitter. Waar de afbraak van Nederland ook uit blijkt, zijn de plannen voor de zorg. Dit kabinet weigert de ic-capaciteit in Nederland structureel te verhogen, nog niet eens tot het gemiddelde in Europese landen. Het wil de ziekenhuizen in het komend jaar op de nullijn houden. Het wil dus nog meer beknibben op de ziekenhuizen. Het kabinet haalt het zelfs in zijn hoofd om nog eens 5 miljard euro extra op de zorg te bezuinigen. Dat is een ongekende schande. Het is een enorme klap in het gezicht van iedereen die werkt in de zorg en van iedereen die er gebruik van maakt.

Voorzitter. Dan de verpleeghuizen. In de verpleeghuizen is nu al een tekort van 31.000 medewerkers. Het kabinet verergert dat door nog eens structureel 400 miljoen euro te bezuinigen op het personeel in de verpleeghuizen. Dat is inhumaan. Het is vooral ook ontluisterend. Tientallen miljarden! Tientallen miljarden uitgeven aan D66-hobby's, zoals stikstof, maar onze alleroudsten laten wegwijnen in het verpleeghuis. Het zijn de verkeerde keuzes, van de verkeerde mensen in het verkeerde kabinet.

Voorzitter. Nederlanders zijn de vrijheidsbeperkingen door corona inmiddels spuugzat. In de afgelopen maand zaten we weer in een harde lockdown, als enig land in Europa, omdat we de helft minder ic-capaciteit hebben dan het gemiddelde in Europese landen. Inmiddels is de omikron-variant dominant. Die is mild. De ziekenhuizen lopen leeg. Nederland moet nu gaan kiezen. Wordt het botte repressie met 2G, demonstraties met helaas het bijbehorende geweld, of gaan we, zoals het Verenigd Koninkrijk, afschalen, afbouwen en zo normaal mogelijk leren leven met het virus? De PVV kiest voor het laatste, maar vooral ook voor investeren in de zorg. Dus laat de horeca vandaag nog opengaan en geef ons onze vrijheden terug.

Voorzitter. Dan de koopkracht. Wij vinden het onacceptabel dat Nederlanders opnieuw moeten inleveren. De inflatie is zo'n 5% à 6%, het hoogste niveau in 40 jaar tijd. Ons geld wordt met de dag minder waard. En het zijn juist de middeninkomens en de lagere inkomens die de meeste pijn lijden van deze hoge inflatiecijfers, die de stijging van de lonen ver overtreffen. Werkenden, ouderen, alleenstaanden en gezinnen: iedereen kan de pot op van Rutte IV. Ik vraag me werkelijk af: in welke wereld leven deze ministers eigenlijk? Voor wie zitten ze hier eigenlijk? Hebben ze enig idee hoe gewone mensen moeten rondkomen? Is er iemand die ze dat vertelt? Is er iemand die ze vertelt dat mensen nu al vaak moeite hebben hun huur te betalen, en dat mensen geen idee hebben hoe ze de gigantisch stijgende energiekosten moeten opbrengen en hoe ze hun eigen risico in de zorg moeten ophoesten? Weet u dat ze hier aan de pomp de op een-na-hoogste benzineprijs ter wereld moeten aftikken? Weet u dat de boodschappen voor mensen alleen maar duurder en duurder worden? En weet u dat dat bij elkaar een enorme ramp is voor miljoenen Nederlanders? U reserveert wel 60 miljard voor klimaat en stikstof, maar u compenseert de gewone mensen niet voor de inflatie, waardoor alles duurder wordt, zoals de energierekening. Daarmee bent u nu al het slechtste kabinet ooit. Ik wil dat

u de stijging van de energierekening voor Nederlanders voor de volle 100% compenseert.

Voorzitter. Dit kabinet is natuurlijk ook niet waarvoor Nederland vorig jaar heeft gestemd. Rechts heeft vorig jaar maart een meerderheid gekregen bij de verkiezingen, maar we zitten nu met een extreemlinks kabinet, dat alleen maar de klimaatdrammers van Urgenda en de asielfanatici van VluchtelingenWerk lijkt te vertegenwoordigen, met een VVD-staatssecretaris van Immigratie en Asiel die eerder zei: "Hoe meer asielzoekers, hoe beter." Dat is een citaat.

Voorzitter. De VVD is knettergek geworden. Ze hebben alles weggegeven. Het is alsof D66 vorig jaar maart de absolute meerderheid van de stemmen heeft gehaald. Mevrouw Kaag heeft Rutte alle hoeken van de kamer laten zien. Het was buigen voor Kaag of functie elders voor Rutte. Dat was de enige manier voor Rutte om aan de macht te blijven. Dat is ook het enige wat hem eigenlijk interesseert: ikke, ikke, en de rest van Nederland kan stikken. Hij heeft gekozen voor zijn eigen belang en ons land verder de links-liberale verloedering van Kaag ingestort. Want Sigrid Kaag haat Nederland. Ze wil Nederland helemaal kapot maken. Ze wil meer Europese Unie, meer gelukszoekers en immigranten, meer geld voor ontwikkelingshulp en Afrika. En Rutte tekende dus bij het kruisje. Er zal dus helemaal niets veranderen. De praatjes, de misleiding, de leugens, de hypocrisie, de verkeerde keuzes: alles blijft hetzelfde of wordt alleen maar erger. Rutte IV is Kaag I of Woke I of Ramp I; kiest u maar; het deugt allemaal niet.

De heer **Dassen** (Volt):

Elke dag, in ieder debat, heeft de heer Wilders de kans om inhoud toe te voegen. Maar iedere dag, al meer dan twintig jaar lang, kiest de heer Wilders ervoor om angst te zaaien, om mensen verdacht te maken, om hier racisme tentoon te spreiden, in plaats van elke dag inhoud toe te voegen. We hebben zojuist al gehoord wat alle collega's daarvan vinden. Maar ik wil daar nog aan toevoegen dat de heer Wilders er daarmee ook bewust voor kiest om al twintig jaar lang zijn kiezers in de kou te laten staan.

De heer **Wilders** (PVV):

Nou, u heeft uw plasje ook gedaan, dus dan kunt u fijn weer gaan zitten.

Voorzitter. Dit kabinet is het kabinet dat er nooit had mogen komen. Het is het kabinet dat ons land verder het moeras induwt en zo snel mogelijk weer weg moet. Want de PVV wil dat de puinhopen van Rutte en Kaag worden opgeruimd, zodat Nederland weer een sterk land wordt, waarin we onze kinderen en kleinkinderen de beste toekomst geven die ze maar kunnen krijgen, zodat ze weer trots op Nederland kunnen zijn en zodat ze zich, als ze volwassenen zijn, geen vreemden in hun eigen land voelen. We zetten Nederlanders weer op één. We nemen afscheid van de politiek die er alleen maar is voor de happy few, voor de mensen die het toch al goed hebben, voor het brede, vette politieke midden van zelfgenoegzaamheid in plaats van voor de gewone Nederlanders die helemaal niets cadeau krijgen. Voor dat betere Nederland gaan wij knokken. Om dat betere Nederland dichterbij te brengen, moet dit kabinet weg. Nu.

Voorzitter. Daarom wil ik nu, in eerste termijn al, de volgende motie indienen.

De **voorzitter**:

U weet wat de regels daarvoor zijn. Wilt u niet het debat afwachten? Wilt u meteen in eerste termijn uw motie indienen?

De heer **Wilders** (PVV):

Volgens mij was mijn laatste zin: en daarom wil ik nu de volgende motie indienen.

De **voorzitter**:

Dan ga ik even aan de collega's vragen of daar steun voor is.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Inderdaad zal een Kamermeerderheid er steun voor moeten uitspreken dat dat in eerste termijn gebeurt. Die steun is er van onze kant niet. Het kan in tweede termijn.

Mevrouw **Ploumen** (PvdA):

Van mijn kant ook geen steun. We zijn hier om het debat te voeren en daar past het indienen van een motie van wantrouwen in eerste termijn absoluut niet bij.

De heer **Azarkan** (DENK):

Ik heb niks anders gehoord dan verdachtmakingen, haatzaaien en mensen de maat nemen, dus geen inhoud. Dus op geen enkele wijze steun voor dit voorstel.

De **voorzitter**:

Graag alleen even "steun" of "geen steun".

Mevrouw **Simons** (BIJ1):

Geen steun.

De heer **Van Haga** (Groep Van Haga):

Steun.

Mevrouw **Den Haan** (Fractie Den Haan):

Geen steun.

Mevrouw **Hermans** (VVD):

Geen steun.

De heer **Paternotte** (D66):

Ik heb de motie nog niet gehoord, maar tenzij de motie van wantrouwen de heer Wilders zelf betreft: geen steun.

De heer **Pieter Heerma** (CDA):

Geen steun.

De heer **Dassen** (Volt):
Geen steun.

De vergadering wordt van 12.42 uur tot 13.32 uur geschorst.

De heer **Segers** (ChristenUnie):
Ik sluit me aan bij de heer Klaver: geen steun.

Mevrouw **Ouwehand** (PvdD):
De motie kan gewoon in tweede termijn worden ingediend.

Mevrouw **Van der Plas** (BBB):
Volgens mij mag iedereen in eerste termijn een motie indienen. Het moet er niks mee te maken hebben of je nou boos bent op de heer Wilders of niet. Ik geef er steun voor.

Mevrouw **Marijnissen** (SP):
We kennen deze praktijken van de heer Rutte. Hij deed dit eerder ook. Wat ons betreft mag iedereen een motie indienen en kan dat in de tweede termijn.

De heer **Eerdmans** (JA21):
Wij hebben er eigenlijk niet zo veel moeite mee of de motie wel of niet in eerste termijn wordt ingediend. Wij zullen de motie overigens niet steunen, maar dat volgt later.

De **voorzitter**:
Maar u steunt het voorstel?

De heer **Eerdmans** (JA21):
Van mij mag de motie ingediend worden. Dat is prima.

De heer **Omtzigt** (Lid Omtzigt):
Ik vind het eigenlijk netjes als niemand in de eerste termijn een motie indient. Dan is de heer Rutte ... Ik haal u door elkaar. Dan is de heer Wilders de eerste in de tweede termijn. Hij is ook de eerste spreker die een motie kan indienen. Dan kan dat. Ik moet wel zeggen dat de heer Rutte in het laatste debat nou net degene was die smokkelde met een motie. Ik snap de opmerking dus wel, maar ik denk niet dat wij de heer Rutte moeten nadoen. Daar is de heer Wilders het toch wel een beetje mee eens.

De **voorzitter**:
Meneer Wilders, er is geen meerderheid voor uw verzoek. U kunt de motie in tweede termijn indienen.

De heer **Wilders** (PVV):
Dan doen we het morgen.

Dan rest mij om iedereen hartstikke te bedanken. Ik vond het weer een heel prettig debat. Dank u wel.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Ik stel voor dat we drie kwartier schorsen voor de lunchpauze.